

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข ปุถุชนจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักรักษา และส่งเสริมสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ให้มีความภาคภูมิใจ ในความเป็นไทย ส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมไทย การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และความรู้ อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักพึ่งตนเอง ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเอง และมีแนวทางในการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งทางด้านความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของระดับการศึกษา (กรมวิชาการ, 2544 ก, หน้า 2)

การจัดกระบวนการเรียนการสอนภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้เปลี่ยนแนวความคิดไปจากเดิม ไม่เน้นการอ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียว แต่จะเน้นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพและใช้ภาษาในการแก้ปัญหา ในการดำรงชีวิตและปัญหาของสังคม เน้นการสอนภาษาในฐานะเครื่องมือของการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองสามารถนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาตนเอง นอกจากนี้ยังต้องสอนภาษาเพื่อพัฒนาความคิด ผู้เรียนที่มีความคิดจะต้องมีประสบการณ์ทางภาษาพอที่จะสร้างความคิดได้ลึกซึ้งและคิดได้อย่างชาญฉลาดรอบคอบ ขณะเดียวกันการสอนภาษาไทยจะต้องเน้นการรักภาษาไทยในฐานะเป็นวัฒนธรรมและมีการถ่ายทอดวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์ ในรูปของหลักภาษาซึ่งเป็นกฎเกณฑ์การใช้ภาษาวรรณคดีและวรรณกรรม (กรมวิชาการ, 2544 ก, หน้า 1) การเรียนวรรณคดีและวรรณกรรมในส่วนของบทร้อยกรอง ผู้เรียนจะต้องเห็นความงามของถ้อยคำในบทร้อยกรองเข้าใจเรื่องราวของวรรณคดี สามารถท่องจำบทประพันธ์ร้อยกรองที่ไพเราะ นอกจากนี้การเรียนการสอนวรรณคดีและวรรณกรรมยังมีส่วนทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สังคม ชีวิต และวัฒนธรรมของคนไทยอีกด้วย

ปัจจุบันผู้เรียนไม่ให้ความสำคัญต่อการเรียนภาษาไทย อาจเป็นเพราะภาษาไทย เป็นสิ่งที่คนไทยได้เรียนรู้ได้ฝึกฝนมาตั้งแต่เล็กและเป็นสิ่งที่คุ้นเคย ได้ยิน ได้ฟัง ได้พูด ได้ใช้ อยู่ตลอดเวลาจนเป็นความเคยชิน จึงทำให้มองไม่เห็นความสำคัญ และไม่มีความรู้สึกว่าต้องสนใจ

ด้วยเหตุนี้จึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะปลูกฝังให้ผู้เรียนสนใจในภาษาซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ควรปรับกระบวนการเรียนการสอน โดยใช้ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนช่วย อาจจะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียนภาษาไทยมากยิ่งขึ้น และเทคโนโลยีที่น่าสนใจมากที่สุดก็คือ คอมพิวเตอร์ (กรมวิชาการ, 2544 ก)

ประเทศไทยได้เริ่มนำคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในงานด้านต่าง ๆ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2506 และการใช้คอมพิวเตอร์ในประเทศไทยได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทุกปี โดยเฉพาะทางด้านการศึกษานำคอมพิวเตอร์เข้ามามีจัดการเรียนการสอนในรูปแบบ คอมพิวเตอร์ช่วยสอน นับเป็นสื่อการสอนที่เป็นเทคโนโลยีระดับสูง ซึ่งจะทำให้การเรียนการสอนมีการโต้ตอบกันได้ระหว่างนักเรียนกับคอมพิวเตอร์ เช่นเดียวกับการเรียนการสอนระหว่างครูกับนักเรียนที่อยู่ในห้องเรียนปกติ (กิดานันท์ มลิทอง, 2536, หน้า 187) โดยในปัจจุบันได้มีการพัฒนาจากคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมาเป็นการสอนโดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายที่ขยายตัวได้อย่างรวดเร็ว มีผู้ผลิตข้อมูลเผยแพร่ในอินเทอร์เน็ตจำนวนมากทั้งที่เป็นหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และองค์กรเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์ในการเผยแพร่ที่แตกต่างกันไป ทั้งที่เป็นการเผยแพร่เพื่อการศึกษา การเผยแพร่ผลงานการศึกษาวิจัยของนักวิชาการ และนักวิจัย อินเทอร์เน็ตจึงกลายเป็นชุมทรัพย์ทางความรู้ ครอบคลุมวิชาการหลากหลายสาขา

การเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือการเรียนการสอนบนเว็บ นับได้ว่าเป็นนวัตกรรมใหม่ที่เปิดโอกาสให้มีการกระจายความรู้ข้อมูลข่าวสารไปสู่คนอื่นได้ ผู้เรียนสามารถควบคุมการเรียนด้วยตนเอง แต่อย่างไรก็ตาม การเรียนบนเว็บก็มีข้อจำกัดหลายอย่าง ไม่ง่ายนักที่จะจัดการเรียนการสอนบนเว็บให้มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจะต้องคำนึงถึงเป้าหมายของการศึกษาเป็นสำคัญ (มนตรี ดวงจิโน, 2544 อ้างถึงใน อุทัยสัน พัทธภัยสายชล, 2546)

เว็บไซต์เว็บ เป็นเรื่องใหม่สำหรับการศึกษา มีการใช้งานกันหลายรูปแบบในปัจจุบันนี้ การเรียนบนเว็บมีกระจายอยู่ตามเว็บต่าง ๆ การเรียนโดยใช้เว็บไซต์เว็บเป็นสื่อกลางในการเรียนการสอนนั้นเรียกว่า “Web-Based Learning”

ด้วยความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาเป็นอย่างมากประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้สนับสนุนให้มีการส่งเสริมเพื่อพัฒนาการศึกษาและสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาการศึกษา ส่งผลให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต้องหันมาคิดค้นนวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อช่วยในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง, 2545, หน้า 75)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าจุดมุ่งหมายและแนวการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีความสำคัญในหลายด้านด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็น ภูมิปัญญาท้องถิ่น การเรียนรู้ด้วยตนเอง และทักษะทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ และการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา

ดังนั้นในการสร้างบทเรียนบนเว็บ เรื่องนิราศเมืองแกลง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยเห็นว่าจะสามารถสนองตอบการจัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ โดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ คือ คอมพิวเตอร์มาประยุกต์ใช้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับบุคคลสำคัญของจังหวัดระยอง คือ ท่านสุนทรภู่ และผลงานของท่านมาให้ผู้เรียนศึกษาบนเว็บนี้ ทั้งผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทุกสถานที่ วัน และเวลา เนื้อหาที่นำมาสร้างบทเรียนบนเว็บตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งอยู่ในสาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาและสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม ของช่วงชั้นที่ 3 ตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และเพื่อเป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องนิราศเมืองแกลงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างกลุ่มที่เรียนบนเว็บกับเรียนตามปกติ
2. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเรียนบนเว็บ ของนักเรียนกลุ่มที่เรียนบนเว็บ

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนบนเว็บ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบว่า การเรียนบนเว็บกับการเรียนตามปกติ วิธีการใดจะให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่ากัน รวมทั้งเครื่องมือที่ใช้ในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำหรับครูผู้สอนภาษาไทยในการปรับปรุงเทคนิคการสอนที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีในระดับชั้นมัธยมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นรากฐานในการเรียนวรรณคดีโดยใช้เว็บต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัสสัมชัญระยอง จ.ระยอง ในเครือมูลนิธิเซนต์คาเบรียล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวน 180 คน

1.1 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอัสสัมชัญระยอง จ.ระยอง ในเครือมูลนิธิเซนต์คาเบรียล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 45 คนรวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 90 คน โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) และจับฉลากแบ่งเป็น

1.1.1 กลุ่มทดลอง ได้แก่ กลุ่มที่ได้รับการสอนบนเว็บ เรื่องนิราศเมืองแกลง จำนวน 45 คน

1.1.2 กลุ่มควบคุม ได้แก่ กลุ่มที่ได้รับการสอนตามปกติ เรื่องนิราศเมืองแกลง จำนวน 45 คน

2. ระยะเวลา

โดยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 ใช้เวลาในการทดลอง กลุ่มละ 6 คาบ คาบละ 1 ชั่วโมง

3. ตัวแปร

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ วิธีการเรียน ซึ่งจำแนกเป็น

3.1.1 การเรียนบนเว็บ

3.1.2 การเรียนตามปกติ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2.3 เจตคติต่อการเรียนบนเว็บ

4. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่นำมาใช้ในการทดลองผู้วิจัยเลือกเนื้อหากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องนิราศเมืองแกลง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยแบ่งออกเป็น 5 หน่วย

หน่วยที่ 1 ประวัติผู้แต่ง

หน่วยที่ 2 ลักษณะคำประพันธ์

หน่วยที่ 3 เนื้อหา

หน่วยที่ 4 คำศัพท์

หน่วยที่ 5 เกร็ดความรู้เพิ่มเติม

เนื้อหาเรื่องนิราศเมืองแกลงทั้ง 5 หน่วยการเรียนรู้จะสอดคล้องสาระที่ 1 การอ่าน สาระที่ 4

หลักการใช้ภาษา และสาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยนำมาพัฒนารูปแบบการสอนบนเว็บ เพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียนและเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเรียนบนเว็บ (Web-Based Learning) หมายถึง การเรียนรู้จากโฮมเพจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องนิราศเมืองแกลง โดยผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง
2. การเรียนตามปกติ หมายถึง การเรียนการสอนในห้องเรียนปกติ โดยครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามขั้นตอนในแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนความรู้ความสามารถของนักเรียนภายหลังการเรียนเรื่องนิราศเมืองแกลงทั้งการเรียนบนเว็บและการเรียนตามปกติ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่องนิราศเมืองแกลง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยวัดความสามารถ ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของบทเรียน
4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เครื่องมือวัดความรู้ของผู้เรียนเรื่อง นิราศเมืองแกลง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นปรนัยเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 20 ข้อ
5. แบบสอบถามวัดเจตคติ หมายถึง เครื่องมือที่ใช้วัดระดับความรู้สึกของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนบนเว็บที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
6. เจตคติต่อการเรียนบนเว็บ หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการเรียนบนเว็บที่วัดได้จากการตอบแบบสอบถามวัดเจตคติต่อการเรียนบนเว็บที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ